

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

red. en sekr. riouwstraat 59, wormerveer

adm.: kon. wilhelminalaan 38, leersum

J. J. VERLEUR — AMERSFOORT

Goudzoekers of Godzoekers

Hebreeën 11, vers 6

De bekende Multatuli dichtte in de vorige eeuw een gebed van de z.g. „onwetende“. En hij geeft daarin uitdrukking aan iets, wat bij véél mensen leeft: „Wat heb je aan een God, die je moet zoeken?“ „Waarom zegt die God niet ronduit en hardop, wie Hij is en wat Hij doet?“ Multatuli verwoordt dat zó:

„Ik ken U niet, o God! Ik riep U aan, ik zocht, ik smeekte om antwoord en Gij zweegt! Ik wou zo graag uw wil doen . . . niet uit vrees voor straf, uit hoop op loon, maar zoals 't kind de wil zijns vaders doet, uit liefde! Gij zweegt en altijd zweegt ge! En ik dool rond en hijg naar 't uur, waarop ik weten zal, dat gij bestaat . . .

Ik denk, dat er in ons leven véél ogenblikken zijn, waarin we deze bittere stemming begrijpen of op zijn minst kunnen aanvoelen. Als je het gevoel hebt, dat je onder een lege hemel moet leven (zoals zelfs theologen vandaag beweren) een hemel, die géén antwoord geeft, dan moet je je bestaan voortslepen op een gedoemde aarde, waarmee je geen raad weet.

God zoeken, dat lijkt een onbegonnen werk. Waar moet je in vredesnaam beginnen? En waarin moet je wel duiken, om zó diep te komen?

Ik denk aan de tijd, toen we de boeken verslonden over de goudzoekers. In een wildernis van steen, rotsen en verlatenheden gingen ze op avontuur uit, in de hoop, ééns geluk te hebben, zodat hun zoeken beloond zou worden. Het was een gok, een sprong in het duister, een pogen zonder uitzicht, waarin de meesten óndergingen en slechts enkelen geluk hadden.

Diep in ons mensenhart schuilt een

heet verlangen naar geluk; naar een ongeschonden bestaan in een ongeschonden wereld en als goudzoekers gaan we op weg, op avontuur; wie weet, vinden we het geluk. Multatuli was zo'n goudzoeker, zo'n gelukzoeker. En uw en mijn hart kennen dat schrijnend verlangen, dat misschien eens verzocht wordt door het vinden, wie weet!

„Misschien“, zegt Multatuli. „Misschien zijn we eenmaal wijzer! Eens misschien zien we in, dat Hij er is, dat Hij ons gadesloeg . . .”

Wie God zoekt als een goudzoeker, die eindigt in diepe, ondoordringbare duisternis.

In de brief aan de Hebreeën wordt ook over dat zoeken van God gesproken. Maar dat is géén gok. Geen probeersel. Geen onzeker risico, waarvan je nooit weet, of het lukt.

In verband met de geschiedenis van Henoch wordt gezegd, dat: „wie tot God komt, geloven moet, dat Hij bestaat en een beloner is voor hen, die Hem ernstig zoeken.”

Henoch leefde in de stad van de mensen. Maar in die stad beneden ging hij met God mee op weg naar de toekomst van Gods rijk. Hij ging naar God toe.

Dat is een mooie term. Naar God komen, dat betekent niet: op audiëntie gaan. Niet: aanbellen en op visite komen. Bij je verloofde ga je niet op visite; je vraagt niet eens om een audiëntie. Je gaat er naar toe, omdat je weet, dat er een relatie is en dat je aan die relatie samen bouwt. Henoch heeft een relatie met de levende God en daarom gaat hij naar God toe. Dat is: komen tot de Heer. Weten, dat je welkom bent. Dat je er bij hoort. Dat doe je nooit op goed geluk af. Góð zoeken is wat anders dan goud zoeken. Van het laatste weet je nooit of het lukt. Maar God is de levende God, de Vader van onze Heer Jezus Christus. Daar ben je welkom, daar ben je thuis en die relatie wil je telkens hechter maken.

God zoeken, dat is een levensrelatie opbouwen in de verbinding met Jezus Christus. Niet meer om God héén kunnen, omdat Hij niet om jou of mij heengelopen is. Wie tot God komt, moet geloven, dat Hij bestaat.

Maar laten we dat even goed lezen. Er zijn heel wat mensen, die op de vraag naar God, zeggen: ik geloof wel, dat er zoiets als een God bestaat. Dat is dan een konstatering, die je leven verder niet verandert. Er bestaan duizende dingen, die je niets doen, want ze hebben helemaal niets met je te maken. Je hebt vaak het gevoel, dat ze er zó maar zijn, zonder meer. Al die sterren, al die zonnen, al die bomen, al die feiten en gegevenheden, wat moet je ermee? Je kunt er van walgen; je schouders ophalen en doorgaan. Er zal dus ergens óók wel zoiets als een God zijn. Nou, zegt Sartre, en als er zo'n God is, dan ben ik nergens meer. Mijn mens-zijn is dan een grillig lot, een verdoemd bestaan, een niet-meer-vrij-kunnen-zijn. Maar ben ik er wèl, dan is God nergens meer. Ik geloof dat ik besta, existeer, maar dan is er voor een levende God geen plaats meer.

In de brief aan de Hebreeën gaat het om héél iets anders, dan alleen maar om het naakte bestaan, het zó-zijn.

Wie een relatie met de levende Heer wil opbouwen, die moet maar niet op goed geluk áf gaan proberen, of er ergens een God of zoiets is. Maar hij moet er van uitgaan, dat God existeert.

God is existent, dat betekent niet, dat er ergens achter de wolken een goddelijk wezen is, dat mij verder niet aangaat; maar dat de levende God, de Schepper van hemel en aarde, uit zichzelf naar mij toegekomen is en mijn bestaan als mens draagt en omgeeft: ik ben er, omdat Hij er is.

Ik kan om die levende God niet meer heenlopen, zoals ik een boom voorbij loop of een nieuwe lente zie of een paard zie draven. Ik moet geloven, dat Hij bestaat, dat Hij existeert, ik kan er niet meer omheen, want heel mijn leven wordt door Hém bepaald. Hij heeft in Jezus Christus precies gezegd, wie Hij is en wie ik ben.

Hij heeft gezegd, dat Hij het loon is, voor hen, die Hem ernstig en voortdurend zoeken.

God zoeken, dat is niet een zoek-

plaatje bekijken en dan zeggen: dat is het. God zoeken, dat is niet: op avontuur gaan, in de hoop, dat je geluk hebt.

Zoeken is in de bijbel: op weg zijn naar; verlangen; er naar uitgaan. Jezelf alleen maar willen zien in het licht van de levende God, die om Christus' wil mijn God en mijn Vader is.

Goudzoekers zijn mensen, die het te doen is om de materie, om het geld, om de poen, om het bezit, om de „heb“.

Godzoekers is het om de levende God zelf te doen; omdat ik niet bestaan kan, zonder dat Hij bestaat; omdat ik niet leven kan zonder zijn leven; omdat ik niet kan ademen zonder de Geest van God, die de levensadem geschapen en herschapen heeft.

Dat God existeert, dat betekent, dat Hij zichzelf geeft aan ieder, die Hem ernstig zoekt. Dat betekent niet alleen: eerlijk, maar het betekent ook: telkens weer, bloederstig en levensécht; je kunt niet meer om God heen, of je wilt of niet, want Hij geeft zichzelf kado als de levende Heer, die mijn leven in handen heeft.

De levende God is nog nooit zó dicht bij mij geweest als in zijn verschijning in Jezus Christus. In Hem werd Hij mij bloedeigen. In Hem is ál mijn pijn gestild; al mijn leed

in dit nummer

- Pagina 265
Ds J. J. Verleur,
Goudzoekers of Godzoekers
- Pagina 266
Drs H. de Jong,
Antithese
- Pagina 267
Ds H. J. van der Kwast,
Geen contact tussen de kerken
binnen en buiten verband
- Pagina 268
D. W. L. Milo,
Dienen
- Pagina 270
Amnesty International (antwoord aan de heer J. G. van der Land)

gedragen; al mijn schuld geboet. Ik kan nooit meer van Hem loskomen, zoals Henoch ervoer, toen hij met God op weg was als zijn vriend en God zei: „hier woon ik, kom maar mee naar mijn paleis.” God nam hem weg. En hij was er niet meer. Omdat hij bij God was. Wie God zoekt als een goudzoeker, aast op geluk en neemt alle risico, zonder te weten. Hij weet het adres niet en daarom vindt hij niet. De mens als God geschapen schepel blijft ongeneeslijk religieus, en geeft God de schuld, als hij Hem niet vinden kan. Waarin bestaat uw religie? Waarin bestaat uw godsdienstigheid? In een risico voor de eeuwigheid? In een premie voor een gelukkig leven en een zalig sterven? Dat is niet God zoeken, maar goudzoeken. God antwoordt niet, omdat wij bidden; God laat zich niet kennen, omdat wij Hem zoeken. God geeft niet, omdat wij vragen. Geloven is niet: het erop wagen; het proberen; erom gokken, zoals Multatuli deed in zijn gedicht, en zoals ik en U het doen, als wij vroom zijn of worden,

om wat te krijgen. God, de levende God is existent. Hij is in Jezus Christus naar mij toegekomen. Daar kan ik niet omheen. Ja, ik ben er, OMDAT HIJ ER IS! Henoch wandelde in de stad van de mensen met God en kwam thuis, omdat God hem beloofde met Zichzelf. Wie God zoekt, mag een relatie van geloof opbouwen. Hij is er. En ik kan nooit meer „nee” tegen Hem zeggen. In de stad van de mens ga ik met de levende God mee en ik kom terecht. Hij belooft mijn zoeken met zichzelf. Als ik dát niet geloofde, zou ik verdoemd zijn in buitenste duisternis. Dank U, Vader, dat U er bent en dat ik mee mag. Omdat U er bent, ben ik óók ergens. Want Jezus Christus, onze Heer, heeft ons uw *hart* getoond.

Allesbeheersende vraag: Is mijn religie goudzoeken of God zoeken?

H. DE JONG — AMSTERDAM

ANTITHESE

Nog wat namijmerend over wat ons enkele weken geleden bezig hield, de samenwerking met organisaties als Amnesty International, kwam ik tot de gedachte dat wij misschien wel eens te vlug met de *antithese*, de tegenstelling tussen geloof en ongelooft komen aandragen. Zoals wij ook wel eens te snel zeggen, dat wij zondaars zijn, waardoor we aan bepaalde opdrachten maar niet eens beginnen. Ik sprak een jong iemand die zijn vakantie ergens in het buitenland in een christelijke gemeenschap had doorgebracht. Blij en enthousiast deed hij daar verslag van. „Ze probeerden daar werkelijk in hun onderlinge verhoudingen het Koninkrijk Gods te verwezenlijken.” Ik merkte toen bij mijzelf dat dit mij tot tegenspraak prikkelde, die ik in dit geval nog net binnen de haag mijner tanden kon houden. „Dat kan toch niet, het Koninkrijk Gods verwezenlijken?” Zou het niet kunnen zijn dat dit op zichzelf juiste dogma ons van veel ondernemingen afhoudt? Waar zou ons de zondeleer voor gegeven zijn: als leer vóóraf, die ons verhindert aan het werk te gaan, of als leer áchteraf, die ons troost als iets mislukt is?

Slotsom of premisse?

Ik meen dat de zondeleer in de Bijbel vooral *terugkijkend* van aard is;

meer slotsom dan premisse. Natuurlijk kan iemand wijzen op de zondevalgeschiedenis die toch tamelijk voor in de Bijbel staat, maar dan antwoord ik dat pas het Nieuwe Testament in Romeinen 5 er de verstrekkende conclusies uit trekt, die ons uit de eerste zondagen van de Catechismus bekend zijn. En nu is het zeker waar, dat wij nooit meer achter deze conclusies terug kunnen. De zonde-leer staat vast, en wel bij voorbaat, in ieders leven. Maar zou het niet kunnen zijn dat wij *methodisch* van de Bijbel kunnen leren dat wij niet elk ondernemen met de zondeleer frustrerend voor de voeten moeten lopen? Dat er gelegenheid genoeg over blijft om áchteraf de waarheid van die leer maar al te zeer bevestigd te zien?

Wanneer iemand aan het begin van de dag in mijn bijzijn bidt: vergeef ons onze zonden die wij ook deze dag ongetwijfeld weer zullen doen, heb ik de neiging mijn ogen te ope-

nen en te vragen: wat ben je eigenlijk van plan? Daarom, het Koninkrijk Gods in de onderlinge verhoudingen realiseren, is het niet heerlijk dat 't althans geprobeerd wordt? Laten we daar toch vooral geen domper-bij-voorbaat op zetten!

Vooropgestelde antithese?

Iets dergelijks zou ik willen opmerken ten aanzien van de antithese, de tegenstelling tussen geloof en ongelooft, of meer concreet: de tegenstelling tussen gelovigen en ongelovigen. Moet die voorop gesteld worden of blijkt die onderweg? Moet die voorop gesteld worden, zodat gelovigen en ongelovigen zich al bij voorbaat afzonderlijk organiseren? Of mag in elke nieuwe situatie weer gezocht worden naar een gezamenlijkheid, omdat Christus en zijn evangelie nog niet afgevoerd zijn? Om praktisch te zijn: het feit dat wij van het voorgeslacht de christelijke school hebben geërfd, verplicht dat er ons toe een nieuw schooltype bij voorbaat christelijk en gesloten op te zetten, of mag eerst een poging gedaan worden om met een bredere basis te starten? En, los nu van het onderwijs, wanneer een belang als nu door A.I. bepleit binnen ons gezichtsveld komt, zijn wij dan gehouden, gezien ons apart georganiseerd zijn op zo menig terrein, van meet af aan christelijke organisaties ten dienste van dat belang in het leven te roepen of mag een poging gedaan worden om op een bredere samenwerkingsbasis te starten? In hoeverre kunnen we van het verleden leren en in hoeverre zijn we door het verleden gebonden? Het is bekend dat opgedane ervaringen, vooral wanneer ze negatief zijn, een geweldige macht over ons kunnen krijgen. Kan deze macht ook te groot worden, zodat we ons nooit meer aan verwachtingen durven overgeven?

Genesis 3 : 15

Ik wil in dit verband op twee frappante bijbelse gegevens wat nader ingaan.

Het eerste is het bekende woord dat we vinden in Gen. 3 : 15: „En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorselen en gij zult het de hiel vermorselen.” De bekende *moederbelofte*, niet omdat *moeder* Eva daarin een rol speelt, maar omdat alle volgende beloften uit deze eerste als uit een *moeder* zijn voortgekomen. Het is tegelijk het woord van de gestelde antithese. Maar tussen welke partijen geldt deze tegenstelling? Tussen gelovigen en ongelovigen, tussen degene die God dienen en die Hem niet dienen? Daar loopt het wel op uit. Wanneer er namelijk mensen zijn gekomen die als 'adderengebroed' getypeerd kunnen wor-

den, zoals Johannes de Doper en Jezus doen, (Matth. 3 : 7, 12 : 34). En die dus slangenzaad *worden*. Zij zijn dan degenen die overlopen naar het front van de boze. Maar oorspronkelijk heeft God het ganse vrouwenzaad aan zijn zijde gesteld. Onder het beeld van de altijd durende oorlog tussen mensen en slangen (waarbij de mens de slang de kop tracht in te trappen, terwijl de slang het voorzien heeft op de hiel van de mens), wordt ons de geestelijke strijd getekend tussen het rijk van de boze en de mensheid, 'degenen die uit vrouwen geboren zijn' (Matth. 11 : 11).

Wat nu opvalt is dat deze mensheid in haar geheel op Gods zijde gesteld is. Daarom kan Eva haar eerste zoon Kaïn ook als een hulp in de strijd tegen de slang begroeten. Zij heeft zich daarin vergist, zeggen wij áchteraf, maar we moeten toch maar vasthouden, dat wij in zulk soort vergissingen navolgers Gods zijn. Hij wil na de zondeval zijn hele mensheid terug, zoals later ook Paulus schrijft: God wil dat alle mensen behouden worden en tot erkenning der waarheid komen (1 Tim. 2 : 4). Met die universaliteit *begint* God, en dat na de zeer teleurstellende ervaring van de zondeval! Het is niet zijn schuld, dat er uiteindelijk aan het goede front maar één strijder overblijft, onze Here Jezus Christus. Al kun je zeggen dat dit op verborgen wijze toch reeds in de moederbelofte is aangeduid: zaad *der vrouw* i.p.v. zaad *des mans*. Je kunt de Christus daaruit van te voren niet opmaken, maar je kunt Hem daaruit áchteraf wel herkennen.

Joh. 3 : 16

Misschien zegt iemand dat dit voorbeeld niet zo veel betekent, omdat 't inderdaad helemaal voor in de bijbel staat. Er is sindsdien zo veel gebeurd, dat het niet eens verantwoord lijkt om op die universaliteit van 'in den beginne' te wijzen. Daarom ter aanvulling een voorbeeld uit het Nieuwe Testament. Al weer een heel bekende tekst, Joh. 3 : 16: „Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe.” Hier staan we in de nieuwe situatie van het verschijnen van Jezus Christus in de wereld. En opnieuw frappeert de ruimte waarin begonnen wordt: alzo lief heeft God *de wereld* gehad. Het is goed dit bekende Schriftwoord eens te vergelijken met een ander woord van de Here, dat we tegenkomen aan het einde van Jezus' dienst op aarde. Het staat in hetzelfde evangelie naar Johannes, 17 : 9: „Ik bid voor hen; *niet voor de wereld* bid Ik U, maar voor hen die Gij Mij gegeven hebt.” Onder de dienst van Jezus Christus op aarde is de wereld van kleur veranderd.

Toen Jezus begon, was ze a-chris-

telijk; toen Hij eindigde, anti-christelijk. Op de uitzondering na van degenen die God aan Christus uit de wereld gegeven had. Christus begon ruim en eindigde nauw. De antithese tussen gelovigen en ongelovigen was geen vóórgegeven van waaruit Hij startte, maar zij bleek *onderweg*. Al was ze ook nu weer verscholen aangeduid in de naziën van Joh. 3:16: „...opdat *een ieder die in Hem gelooft* niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe.” Het woordje 'ieder' handhaaft de ruimte van de 'wereld', maar zegt tegelijk dat er persoonlijk gekozen moet worden met een keuze die eenzaam kan maken in de wereld.

Heden der genade

Maar, zegt iemand: ik zal je verslaan met je eigen woorden. Want waar is Christus mee geëindigd? Met 'alzo lief heeft God de wereld gehad' of met 'Ik bid niet voor deze wereld'? Toch met het laatste? Nu, dan hebben wij vandaag met die eind-conclusie van de Heiland te maken. Toch voel ik me dan niet verslagen. Want wat doe je dan met het zendingsbevel? Zelfs stapt de Here daarin over zijn teleurstelling: de ervaring met Isarël heen, want dat volk wordt niet uitgesloten van de benadering met het evangelie. Nee, hier moet ik op iets eigenaardigs in de evangelies wijzen. Zij beschrijven de dienst van de Here Jezus op aarde, maar ze doen dat op zodanige wijze dat daarin de actualiteit van alle volgende eeuwen verwerkt is. Vooral bij het evangelie naar Johannes is dat het geval. Zodat de kerk zich in elke nieuwe tijd en in elke nieuwe situatie enigermate mag terugherkennen in de levensgang van haar Heer. Telkens mag zij weer, achter haar

Heer aan, een open begin maken, met mensen die a-christelijk, nog niet anti-christelijk zijn, met mensen die nog nooit duidelijk geconfronteerd zijn met de liefde van God in Jezus Christus en daarom nog geen keiharde nee-zeggers zijn, misschien wel uit traditie maar niet uit persoonlijke keuze.

Zo'n brede opzet loopt dan niet zelden uit op scherpe confrontatie en antithese. Maar hoe leerzaam ook voor de kerk en de christenen, deze ervaring legt het toekomstige beleid niet vast. Steeds mag en moet weer gespeurd worden naar nieuwe mogelijkheden van brede opzet. De veerkracht van de kerk moet daartoe gevoed worden uit de sterkte van Gods liefde die in Christus tot deze wereld uitgaat. De antithese blijkt *onderweg*, is geen voorgegeven, geen premisse, maar conclusie. Vergis ik me als ik zeg dat ze onder ons toch vaak omgekeerd werkt? Dat we er meer van uit gaan dan er mee eindigen? Dat geeft aan heel onze opstelling in de wereld iets onnodig gesloten, iets gelatens ook. Wel niet wat onze medegelovigen, maar wat de ongelovigen betreft. Alsof wij ons bij voorbaat neerleggen bij de overmacht van zonde en ongeloof. Daardoor kan vooral de jeugd wel eens ontmoedigd worden. Die voelt zich vaak gekerkerd in de opgedane ervaringen van het voorgeslacht.

Of is dit nu een pleidooi voor de argeloosheid? Toch niet. Ik vergeet niet dat de Schriftwoorden die een open begin verkondigen, tegelijk de antithese die komt, al aanduiden. Daarom is bij elk nieuw begin waakzaamheid geboden. En het is goed in dezen van voorgaande generaties te leren. Maar waakzaamheid moet niet in argwaan en achterdocht onttaarden. Met z'n allen leven we nog in het heden der genade.

een nadere bezinning rond de bijbelse waarheden van verbond, kerk en kerkregering.

Er was in die eerste jaren iets van een „*bruidstijd*”.

Wil iemand deze zegen een stuk genade noemen, die we ondanks onze zonden en ellendigheden, bij alle kerkelijke strijd, hebben ontvangen, het is mij goed.

We mogen nog steeds dankbaar zijn voor wat we in de weg van de vrijmaking als gemeenten hebben ontvangen.

Het heeft de Here behaagd ons *op deze wijze* deel te geven aan het éne heil in Jezus Christus voor al de zijnen, we hebben dit heil mogen vieren bij woord en sacrament en zo is de vrijmaking voor het geestelijk leven van veel van onze lezers van grote betekenis geweest.

Hetzelfde geldt — en dat mag ook wel eens gezegd worden — voor wat we als kerken buiten het verband samen beleven.

Wie had, toen het geweld toesloeg en er overal in het land publieke en soms geheime vergaderingen werden belegd om de gemeente weg te roepen achter de z.g. ontrouwe ambtsbediening, kunnen denken dat er nog een achtering zou zijn.

Het zag er uit alsof we allen onder de voet werden gelopen.

Het kwam als een verrassing en een vertroosting van de God, die leeft, dat er zovelen *opnieuw* kozen tegen machtsaanmatigheden, tegen schorsingen en buiten-verbandzettingen, zodat de samenvergadering in de gemeenten kon doorgaan, al kwamen we op een heel smalle weg terecht.

Ook nu was er een nieuw aanvaarden van elkaar in de gemeenschap met Christus, rond zijn woord, een beleven van het heil, vrijgekomen van de spanning en druk, die het kerkelijk leven de laatste jaren voor de breuk zo moeilijk maakte.

Zo mogen we spreken van een zegen over onze kerken, die verstrooid werden, zo u wil, over Gods genade ondanks onze zonden.

Er is bij alle zorg, reden tot dankbaarheid en *geen reden* om negatief over de kerken te gaan spreken.

Waarom dan toch bezwaren tegen de term: *vrijmakingsgenade*.

Al betrekkelijk kort na de jaren van strijd en uitleiding burgerde de term „*goed-vrijgemaakt*” in.

Het woord vrijgemaakt kreeg daarbij een andere inhoud dan het oorspronkelijk had: zich vrijmaken van *besluiten* van meerdere vergaderingen, zonder daarmee het kerkverband te verbreken.

Goed vrijgemaakt was de man, de vrouw, die beleed dat de kerken, toen nog postaal aangeduid als onderhoudende art. 31 K.O. de ware kerken vormden in ons vaderland.

Uit dit belijden vloeide voort dat de vrijmaking ook gestalte moest krijgen in organisaties van politieke en sociale aard en in het onderwijs.

Wie dit alles aanhing was goed vrijgemaakt.

Er is met het hanteren van deze maatstaf veel geestelijke schade aangericht in de kerken.

Mensen die de Here in oprechtheid zochten, trouw waren in het kerkelijk meeleven, hun kinderen voorgingen in de dienst van God, liepen het risico als *randkerkelijken* te worden beschouwd, wanneer ze niet geporteerd waren voor de doorgaande reformatie.

Daarom heb ik argwaan gekregen bij het woord vrijmakingsgenade.

Wanneer de Here zijn genade onder zijn volk vermenigvuldigt, heeft het de dure roeping anderen daarmee te dienen.

Maar wat kregen we te zien: de vrijgemaakte organisaties blijven gesloten voor mensen, die ernst maken met de dienst van God, maar niet behoren tot de „ware” kerk.

Dit doet vragen *wat die genade toch is*.

In welke verhouding staat deze genade tot Gods ontferming in het kruis van Jezus Christus onze Heer.

We weten als gereformeerde mensen dat het rondom het volkomen offer van onze Heiland nauw luistert.

Uit dit offer vloeit ons alle heil toe.

Ik wil de broeders en zusters binnen verband geen Judaïsme toedichten, alsof daar geleerd zou worden dat Christus' offerande niet volkomen is tot zaligheid en er nog iets bij moet komen.

Daarom stel ik op dit punt mijn vragen.

Waarom het appèl op dit enig offer afgewezen?

Om tot wat meer duidelijkheid te komen ben ik gaan zoeken naar publicaties, waarin de verhouding tussen Christus' werk ter verzoening aan het kruis en zijn werk in de reformatie of vrijmaking van de kerk aan de orde is gesteld.

Is het boek van J. Kamphuis, *Verkenningen I* kwam ik de uitdrukking tegen „*de reformatorische arbeid van onze hoogste Profeet en Leraar*”, pag. 81. Genoemde auteur maakt het zijn lezers niet gemakkelijk, omdat hij zich in zijn publicaties tegen zoveel mensen gelijk keert.

In het gedeelte dat mijn aandacht trok verweert Prof. Kamphuis zich tegen beweringen uit Hervormde kringen dat *de Doleantie* van 1886 is *mis-lukt*. Kort geleden is dit, een beetje te overtuigend, betoogd door ir. J. van der Graaf, secretaris van de Geref. Bond in de Ned. Herv. Kerk. Deze

(Vervolg op pagina 268 - onderaan)

H. J. VAN DER KWAAT — DRONTEN

Geen contact tussen de kerken binnen en buiten verband (3)

Gods genade in de Vrijmaking

In deze artikelen zijn we op zoek naar een antwoord op de vraag waarom een appèl op de broeders binnen verband met een verwijzing naar alles wat we in Christus samen hebben, niet overkomt.

In het voorafgaande heb ik geschreven over vragen die opkomen bij iemand van reformatorisch belijden, wanneer er gesproken wordt over Gods genade in de Vrijmaking.

Er is mij gevraagd of ik niet bezig ben de zaak te overdrijven, want er is toch veel goeds geweest op de weg van de vrijmaking.

Niemand zal ontkennen dat er een zegen is geweest over de vrijgemaakte kerken, toen na een moeitevolle strijd tegen de machtsaanmatiging van generale synoden, zich een nieuw samenvergaderen rond de schriften voltrok, waarin we elkaar blij hebben aanvaard en de vruchten ontvingen van

D. W. L. MILO — DALMALLY

DIENEN

Vandaag iets over de rotary international. Wat is dat nu weer? Dat is een wereldomspannende beweging van zakenlieden en beroepsmannen, die elkaar en hun omgeving willen leren kennen en van dienst zijn. En daarmee is nog lang alles niet gezegd.

Een advocaat, Paul Harris te Chicago, bemerkte de eenzaamheid en het egoïsme in een grote stad: ieder voor zich en God voor ons allen. Hij wist een aantal personen uit verschillende beroepen bijeen te brengen (en te houden), die van elkaars werk kennis namen, die elkander van dienst waren en voor elkaar klaar stonden. Zo bemerkten ze dat ze, met een schat aan uitgewisselde en samengebundelde kennis, in hun omgeving waardevolle diensten konden verlenen. Hetgeen hun nooit armer, eerder rijker maakte. Enkele van die diensten waren: het bestrijden van zakelijke steekpenningen en van ambtelijke corruptie.

Vandaag is de rotary een wereldbeweging geworden, die streeft naar goede maatschappelijke verhoudingen, eerlijkheid in zaken, eerbied voor elk Goddelijk beroep (dat van theoloog niet minder dan dat van straatveger), zorg voor de misdeelden, inzet van vakmensen voor problemen van algemene aard en tenslotte: onderlinge vriendschap natuurlijk. De rotarian is herkenbaar aan een klein tandwielje op zijn revers: symbool van het minimale onderdeel dat elk lid in de totaliteit van het menselijk raderwerk mag zijn. In een plaatselijke of regionale club kan van elk beroep ten hoogst één vertegenwoordiger voorkomen. Lidmaatschap komt alleen op uitnodiging tot stand, waarbij de bereidheid om te dienen voornaam is. In de praktijk is het aantal leden ongeveer een duizendste van het aantal omringende mensen. U zou dus kunnen zeggen dat een rotarian een man uit duizend is — maar hij zelf laat dat wel uit zijn mond.

Wat doet de rotary dan eigenlijk? Dat werk gaat, als alle goed werk, gewoonlijk in bescheiden stilzwijgen; het is dat u er naar vraagt — anders

kwam u er nog niet achter. Als u een spastisch kind zou hebben is het mogelijk, dat het met een groep andere kinderen een week in een zomerkamp genodigd of gewoon een dag mee uitgenomen wordt. Als u oud en behoeftig bent is het mogelijk dat een instituut voor onderlinge hulp en regelmatige zorg op anonieme wijze ontstaat. Regelmatig worden kinderen internationaal voor enige weken uitgewisseld; worden „katholieke” en „protestantse” kinderen uit Ierland met elkaar in contact gebracht in een vriendelijke omgeving. Als er een visseroorlog tussen Schotten en IJslanders is ontbrand kan zulk een oorlog geruisloos uit de krantenkolommen verdwijnen; misschien hebben twee rotarians in IJsland en Schotland samen wel een oplossing gevonden. Als een algemeen bekend en geacht man zich komt te misgaan en via de strafrechter zijn maatschappelijke positie zou komen te verliezen (iets waarbij niet alleen zijn gezin, zijn naam en zijn bestaansmogelijkheden gemoeid zijn — maar waarbij ook zijn klanten, zijn patiënten of zijn werknemers of relaties zeer gedupeerd kunnen worden) dan is het mogelijk dat zulk een zaak geruisloos geregeld wordt. Waarmee een struikelblok is opgeruimd.

Zo kunnen in het klein en in het groot allerlei dingen worden afgehandeld, die zonder integere ingreep op hun beloop zouden zijn gelaten, dan wel via harde maatregelen gekraakt, respectievelijk de versukkeling zouden zijn ingeraakt. Dat dit alles zonder publiciteit geschiedt hangt samen met de aard van elk onbaatzuchtig dienen. In zoverre gelijkt het op de vruchten van het christendom, waarvan de Heiland zei dat we ze maar niet moeten uitbazuinen. En — zoals christenen vanwege hun bescheiden samenkomsten vroeger van kinderoeffers en andere gruwelijke dingen werden beticht — zo is ook dikwijls de rotary-beweging verdacht gemaakt. De tijd leert meestal wel wat waar is.

—o—

Het is een goed gebruik in de rotary international, dat de voor een jaar benoemde nieuwe president een bezielende boodschap uitteef bij het aanvaarden van zijn functie. Vanaf 1 juli van dit jaar is dat de heer Clem Renouf, lid van de rotary-club van Nambour, Australië. We geven u zijn boodschap eens onverkort door, om u even te laten proeven van de sfeer.

„Beste rotarians, de onmiddellijke toekomst van de wereld is in onze handen . . . in handen van mensen, die belangstellend zijn, mensen die dienen, mensen die hun handen uitsteken naar andere mensen. Rotarians zijn zulke mensen, mannen met handen die uitgestrekt zijn om te dienen, bereid om te geven, om de levens van anderen te verrijken.

Vervolg van pagina 267

GEEN CONTACT TUSSEN DE KERKEN BINNEN EN BUITEN VERBAND

bewering zit prof. K. erg hoog, want zo schrijft hij van het één komt het ander en eindelijk gaat men „zelfs de reformatische arbeid van onze hoogste Profeet en Leraar een *mislukking* noemen.”

Vervolgens wordt Prof. Dr H. N. Ridderbos in zijn kraag gepakt, want die heeft in de Korte Verklaring op Mattheüs ergens geschreven dat Christus' worsteling om het Israël van zijn dagen te behouden is mislukt; dit zou geen serieuze exegese zijn, maar inlegkunde.

Voor de zaak die ons bezig houdt is nu van belang dat Prof. K. in een noot omschrijft wat hij onder de reformatische arbeid van Jezus Christus verstaat:

„Wij trachten in deze term inzonderheid uitdrukking te geven aan de dubbele werkelijkheid, dat de Zoon Gods van het begin der wereld Zich een gemeente vergadert (H.C. Z. 21), zodat de gemeente, die Christus zich door Zijn bloed zou kopen, ook in de z.g. „volheid des tijds” reeds aanwezig was en dat Christus deze gemeente zowel heeft overgeleid van de oud-testamentische naar de nieuw-testamentische bedeling als ook haar heeft bevrijd uit het diensthuis van menselijke inzettingen, waardoor reeds vóór Zijn komst Gods volk van de weg Gods afgedrongen werd. Iedere latere „reformatie” der kerk moet, wil zij zich legitimeren kunnen, geheel terugvallen op en leven uit dit werk van Christus.”

Hier wordt dus onderscheiden: Christus, die zich een gemeente koopt door zijn bloed — Golgotha — en Christus die de gemeente uit het diensthuis leidt — reformatie, vrijmaking —.

Gelukkig voegt de schrijver het volgende er aan toe: Een eenvoudige gelijkstelling of zelfs vergelijking tussen Zijn optreden en dat van lateren in de kerk-geschiedenis, is dus altijd ongeoorloofd. Maar een *scheiding* evenzeer. De verhouding is ook voor deze zaak duidelijk omschreven in de beide antwoorden van H.C. Z. 12”.

Het werk van mensen als Luther, Calvijn e.a. in de geschiedenis van de kerk mag niet gelijkgesteld worden met het werk van de grote Reformator Jezus Christus, zelfs niet daarmee vergeleken worden.

Maar het blijft een *hoogst gevaarlijke onderscheiding*: Jezus die ons kocht — Jezus die ons vrijmaakt.

Bepaald verontrustend is het om op pag. 83 van het genoemde werk de volgende parafrase van Petrus' belijdenis in Matth. 16 te lezen:

„Petrus zegt eigenlijk dit: Uw werk, Meester, is waarachtige reformatie en daarom geloven wij: het is *nooit* een mislukking. Gij, Meester, Gij zijt waarachtig Reformator, hoogste Reformator en Vrijmaker en daarom geloven we, dat Gij in der eeuwigheid geen Mislukking zult zijn of uw werk een mislukking”.

Het betoog is duidelijk: de reformate van de kerk in de Doleantie en in de Vrijmaking kunnen niet mislukken omdat Jezus Christus alle reformatie heeft volbracht.

De kerk leeft in de „dubbele werkelijkheid” dat Christus *a.* het offer voor de zonden heeft gebracht, *b.* alle reformatie heeft volbracht, zo is Hij dan onze volkomen zaligmaker.

Het onderscheid dat Prof. Kamphuis maakt: verlossing-vrijmaking kan ons helpen bij de vraag die ons bezig hield, waarom een appel op Jezus Christus, die onze Vrede is, bij de broeders binnen verband nauwelijks overkomt.

In het vorige artikel heb ik er op gewezen dat in de maatschappij-critische theologie de boodschap van Jezus de Bevrijder, het evangelie van Jezus de Heiland van zondaren uit het aandachts-centrum dringt.

De genade van vergeving en eeuwig leven is „gewoon” geworden, nu krijgt het evangelie eindelijk handen en voeten in de hulp aan de armen, de bevrijding van de verdrukten en hoe het verhaal verder luidt.

Als pioniers op deze weg zijn de rotarians bijna 75 jaar beziel geweest door de geest van het dienen. Wat hun rotarians maakt is niet hun lidmaatschap van een club — maar hun daden. De praktische rotarian komt de menselijke noden tegemoet, vertrouwend op zijn bekwaamheid om de toekomst te helpen vormen.

Dienst boven eigenbelang — dat is geen gewoon begrip.

In een wereld die te kort schiet in medelijden, vriendschap en begrip is het dienen een ongewone zaak — die toch onze tijd en ons talent waard is, die onze toewijding verdient. Laten wij onszelf geven.

In het begonnen jaar vertrouw ik dat mijn gebed het uwe zal zijn; een gebed, door Helen Keller aangeduid in de woorden:

'Het is ons nodig te bidden, niet om taken die bij onze kracht passen — maar om kracht die bij onze taken past; om voort te gaan met een grote bewogenheid, die eeuwig aan de deur van ons hart blijft kloppen.'

—o—

Hier schrikt de gereformeerde lezer, die niet aan Fil. 2 : 12 denkt. Ik weet uw conclusie: hier spreekt het humanisme, hier zwijgt het christendom. Jawel. Humanisme zonder christendom bedoelt u? Maar juist uit de aard van de rotary: open staan voor elk beroep, voor elke overtuiging, belangstellend zijn naar ieders functie, bereidheid tot helpen aan wie geen helper heeft — volgt, dat ook de priester, ook de predikant, zijn mond mag (en moet) open doen binnen zijn kring. Men vraagt om zijn boodschap. De invloed van het christendom is onmisbaar voor het functioneren van een rotary-gezelschap. Laten we concreet zijn: zelfs in onze kleine minuscule groep van vrijgemaakte, buiten elk kerkverband gestoten kerkjes weet ik tenminste één predikant die, tot zijn verhuizing naar elders, lid was van een rotary-club. En van harte, meen ik. Ik ken verscheidene ouderlingen uit onze kerken, die lid zijn van deze of een soortgelijke service-club. En van harte, naar ik meen. De conclusie van dat humanisme-zonder-christendom komt alleen uit de koker van een christendom-zonder humanisme. Kan dan ook moeilijk gehandhaafd worden, meen ik. Integendeel. Dan valt er uit andere vaatjes te tappen.

Wat kan de kerk, wat kunnen de zeer gereformeerde kerken, wat kunnen wij christenen tesamen eigenlijk nog uitrusten tegen de corruptie, tegen de maatschappelijke gruwelen, tegen de seksuele vernieling van ons volk, tegen het algemene egoïsme, tegen de verstikkende vervuiling, tegen de

Wanneer je een preek of betoog uit deze kring hoort, sta je verbaasd over al het maatschappij-critische dat uit de bijbel opgediept wordt. Hetzelfde risico lopen mensen die gaan spreken over Jezus Christus de Reformator of Vrijmaker.

Wanneer de kerk de grote werken van God in de reformatie op de voorgrond stelt komt het kruis van Christus op de achtergrond.

De weerslag van dit alles wordt teruggevonden in de prediking.

Er zullen lezers van ons blad zijn, die zich indertijd hebben verbaasd over het grote aantal teksten in de bijbel dat op vrijmaking en reformatie bleek te slaan.

Het kan daarom duidelijk zijn, waarom een appèl op wat we uit genade in Christus samen hebben, als kerken binnen en buiten verband, niets uitwerkt.

De gemeenschap die er is in de Heiland die voor ons stierf, zal men naar ik verwacht en hoop niet ontkennen.

Maar er is meer!

Christus' weg ter verlossing is gelijk de weg van reformatie.

Wie Christus wil volgen moet zich binden aan Zijn verlossings- en vrijmakingsweg, want op die weg gaat onze Heiland voor.

Een appèl op Jezus Christus die voor ons stierf, mag de broeders niet halt doen houden of doen omzien op de weg die Jezus Christus, Heiland en Reformator gaat met zijn kerk in onze landen.

Intussen houd ik het met de apostel Paulus op Jezus Christus en die gekruist!

De zaak van de kerkvergadering rond de prediking van het heil in deze Christus wordt er dan niet eenvoudiger op, maar we blijven bij de echt reformatische boodschap van een verlossing uit louter genade in Gods ontfermend welbehagen.

In een volgend artikel hoop ik deze reeks te besluiten; we zullen dan nagaan of wat we aan de hand van de preek van ds J. Francke en een artikel van Prof. J. Kamphuis op het spoor kwamen, terug te vinden is in de brief, die de synode van Hoogeveen in mei 1969 zond aan de kerken in Noord-Holland, die in hun afgevaardigden werden buitengesloten.

moordzucht, tegen de bandeloosheid, tegen al die brutale zonden, waarvan onze cultuur toch duidelijk zichtbaar ondergaat?

Nog wat. Wat is er terecht gekomen van dat zoutende zout, waarvan de Heiland sprak? Wat is er gelezen van al onze leesbare brieven? Welk licht is van onze kandelaars uitgegaan om hen die in duisternis leven te verlichten?

Het Leger des Heils gaat tenminste de Zeedijk en de Walletjes op — maar wij zaten liever duizend jaar aan de dorpel van Gods huis dan een uur te verkeren onder de heilssoldaten. En dan. Aan het heilsleger is de gereformeerde critiek allerm minst bespaard — laten we eerlijk wezen. Schoten in de rug konden ze krijgen — van mensen, die over dezelfde genadige God zingen als zij.

Wat is er gebeurd met onze predikanten, ouderlingen, burgemeesters, die van hoge voetstukken zijn gevallen toen ze plotseling ook maar zondige mensen bleken te zijn? Hebben wij ze opgevangen, gezalft, vermaand, getroost en van nieuwe kansen voorzien? Of werden ze vertrap, werd hun naam met een of twee neergetrokken mondhoeven uitgesproken? En laat nu niemand zeggen, dat hij geen voorbeeld in zijn omgeving heeft meegemaakt.

—o—

Dat is natuurlijk weer erg generaliserend gezegd. Gelukkig zijn er zelfs onder ons werkers, die anoniem en met inzet van hun totale geloof de voeten van verloren zondaars wassen; hun namen op de Walletjes riskeren en hun ribben meteen; die evenals Christus belang stellen in het grondsoep van onze mensheid, nochtans naar Gods beeld geschapen. Maar ook van de rotarians zijn wel uitzonderingen te noemen. Uitzonderingen bevestigen slechts de regel.

En daarom zou ik wel eens een lans willen breken voor een christendom, waarin menselijkheid, als u wilt enige humaniteit, is gevoegd. Een christendom waarin de verloren medemens uit onze straat, ook de verloren medemens in 's bozen tent, betrokken wordt. Want wie zijn wij helemaal, wanneer wij Gods genade voor ons benauwde groepje zouden monopoliseren? En de heidenen hiervan uitsluiten? Niets meer dan de brutale Joden, tegen wie de Heiland getoerd heeft: jullie denkt klaar te zijn als zonen van Abraham — maar Mijn Vader kan uit deze straatstenen wel zonen van Abraham maken. Begrijpt u? Een straatsteen blijft een straatsteen, ook al heet hij naar Abraham. En een zondaar blijft een zondaar, ook al heet hij gereformeerd.

Natuurlijk is de verbreiding van het Evangelie ons allen eerst op het hart gebonden. Daartoe zijn wij vertrouwd gemaakt met Gods genade: opdat wij die genade aan anderen zouden doorgeven. Want daartoe werd eenmaal Gods bondsvolk volk-der-belofte gemaakt: opdat het de heidenen tot de God van Israël zou trekken. Maar toen de Israëlieten vergaten te dienen, toen ze zich verhieven boven de gojim — verloren ze hun functie, hun opdracht, Gods beloften. En zo wij. Als wij Gods genade behandelen als een vertrouwelijke aangelegenheid voor onze ziel, alleen voor ingewijden en om een of andere duistere reden niet voor buitenstaanders bedoeld — wel, dan wordt ons dat vandaag of morgen vermoedelijk voor goed afgeleerd.

Zou het niet kostelijk zijn wanneer wij, die wekelijks in Gods beloften onderwezen worden, eens wat meer aan deze wereld gingen doen? Niet met gewijde kanselboodschappen en herderlijke brieven en zo — maar metterdaad? Ieder in zijn eigen vak, op de eigen plaats, met de hem toe- vertruste talenten en mogelijkheden? Ja meer dan dat: biddende dat hij voor de voor hem liggende taken de nodige mogelijkheden, krachten en talenten mag ontvangen?

Gedraagt u verstandig jegens buitenstaanders, schreef Paulus aan de mensen in Colosse. Verstandig = niet praten, niet profeteren, niet schreeuwen en zo — maar aanhoren, *verstaan*, begrijpen. Mag ik u een plaatje bij dit praatje geven? In de spreekkamer, die ik in de gunst van onze goede God jaren lang mocht gebruiken, zijn vele gesprekken gevoerd, die schijnbaar niets met geldzaken te maken hadden. Maar wanneer iemand zijn testament, zijn nalatenschap aan wereldlijk bezit, ter sprake bracht... was dit „een gunstige gelegenheid” om te vragen: u gaat op reis begrijp ik? Waar gaat het heen? En in een sfeer van „innemendheid” (om weer met Paulus te spreken) kan elke boodschap worden overgebracht, mits „met een vleugje zout”. De cliënt kreeg zo het advies dat hij vroeg en verwachtte; maar kreeg meer dan dat. En ik weet van vele, vele anderen die op de wijze als ik in het klein deed ook in het groot werken. Zodat zij „iedereen het juiste antwoord weten te geven”, om met Paulus te eindigen.

Dienen is geen humanisme. In de grond is dienen niet anders dan *bedienen*, uitdelen van Gods veelvoudige genadegaven.

Ons blad bood in het nr. van 9 juli j.l. ruimte aan dhr. J. G. van der Land, die in een breed artikel *Amnesty International* scherp aanviel. Daar is door anderen op geantwoord en ook de redactie heeft er zich mee bezig gehouden (de nrs. van 11 augustus en 1 september van de lopende jaargang). Wat nog ontbrak was een poging tot zakelijke weerlegging van de door dhr. v. d. Land geuite beschuldigingen. Wij zijn blij een zodanig schrijven van *Amnesty International* zelf te hebben ontvangen. Wij geven het hier onverkort weer. De lezer oordele zelf.

De redactie

Amnesty International

Een antwoord aan
de heer J. G. van der Land

(1)

In „Opbouw” werd onlangs een artikel afgedrukt (pag. 182/193) van de Heer J. G. van der Land met als opschrift „De geest en achtergronden van Amnesty International”. Jammer genoeg bevatte het artikel zoveel onjuistheden, dat er een zeer onjuist beeld van Amnesty International (A.I.) ontstond. Als bestuur van A.I.-Nederland menen wij dit beeld te moeten corrigeren. In verband met de beschikbare ruimte zullen wij ons daarbij beperken tot de belangrijkste punten in het betoog van de Heer van der Land (v.d.L.).

1. v.d.L. geeft onder de kop „Onstaan en doel van Amnesty International” een beknopte, doch juiste weergave van de feiten.

'Links'

2. Onder de kop „A.I. koerst naar links” wordt de vraag gesteld of A.I. voldoende onderscheid maakt tussen martelingen en rechtmatige straffen en handelend optreden door de overheid. Daarbij wordt als voorbeeld aangehaald de foto van een nederlandse marechaussee in de brochure „Martelen, niet te geloven”. Deze brochure werd in september 1974 door A.I. in samenwerking met de Raad van Kerken in Nederland uitgegeven.

Er is o.l. geen reden om te veronderstellen dat de omschrijving, die A.I. in verband met martelingen hanteert: „het systematisch en doelbewust toebrengen van lichamelijk en/of geestelijk leed met het doel inlichtingen in te winnen, te intimideren of bekentenissen af te dwingen”, misbruikt wordt.

Het ongelukkige incident met de foto van de marechaussee was gesloten na de uitgave van het persbericht door A.I. en de Raad van Kerken. De nadrukkelijke verklaring, dat „het geenszins de bedoeling was om in enig opzicht de Koninklijke Marechaussee met martelen in verband te brengen” is voldoende duidelijk. De betrokken overheidsdienaren vonden dat kennelijk ook, gezien de reactie van de Marechaussee Vereniging, die stelde dat „het geschonden vertrouwen volledig is hersteld.” Deze vereniging voegde daaraan toe het werk van Amnesty International volledig te onderschrijven.

Ter informatie zij gezegd, dat er momenteel een werkgroep bestaat, waarin de Koninklijke Marechaussee en andere onderdelen van de krijgsmacht met Amnesty International gezamenlijk studeren op en spreken over de onderdelen in het werk van de krijgsmacht, die betrekking hebben op A.I.'s werkterrein.

Tijdens de afwikkeling van het incident rond de foto en daarna hebben zeer achtenswaardige leden van de Christelijke Gereformeerde kerken, zoals oud-synodepraeses ds K. Boersma, commissaris der koningin in Zeeland dr C. Boertien en de Apeldoornse hoogleraar prof. dr J. P. Versteeg desgevraagd te kennen gegeven geen reden te zien hun ondersteuning aan de door A.I. gevoerde anti-martelingsactie in te trekken. Ook het Christelijk Gereformeerd deputaatschap voor de hulpverlening in binnen- en buitenland zag geen reden de steun op te zeggen.

3. Het is onjuist, dat A.I.-Nederland „via een officiële vertegenwoordiging samen met de Bond voor Dienstplichtigen meedeelde aan een demonstratie ten gunste van de dienstweigeraar Kees Velekoop.” Er bestaat geen samenwerking met deze bond. Bovendien is er de internationale afspraak, dat een A.I.-afdeling zich niet inzet voor gevangenen in eigen land. Velekoop is volgens internationaal vastliggende normen door het Internationale Secretariaat in Londen beoordeeld en behandeld.

Het is onjuist te suggereren, dat de Nederlandse afdeling dit via het Internationale Secretariaat zou kunnen „regelen”.

Dat is gezien de interne organisatie niet mogelijk. Aangezien de adoptie van Velekoop zich voltrok volgens reeds jaren vastliggende internationale beleidslijnen, is het onjuist hieruit „verlinking” van de Nederlandse afdeling af te leiden.

4. Het gedeelte over het in 1974 gehouden Zuidelijk Afrika Congres is reeds meer dan eens weerlegd. A.I. was slechts aanwezig met een informatiestand en was op geen enkele wijze betrokken bij de organisatie ervan. Aanwezigheid van een informatiestand of een spreker van A.I. mag niet uitgelegd worden als

instemming van A.I. met een congres, e.d. Dit is een door A.I. landelijk consequent gevolgde beleidslijn. A.I. is bereid op die plaatsen te spreken en informatie te geven, waar dit kan zonder dat er beperkingen opgelegd worden aan de te verstrekken informatie. Hierbij dient ook zoveel mogelijk tot uiting te komen op welke wijze A.I. bij een probleem betrokken is. A.I. neemt geen verantwoordelijkheid op zich met betrekking tot andere organisaties en hun uitingen, ook al worden die gedaan op een bijeenkomst waarbij ook A.I. aanwezig is. Ook om praktische redenen kan men A.I. niet verwijten, dat zij niet op allerlei uitlatingen van groepen of personen op het gebied van Amnesty's werkterrein reageert. De voorbereidingen van overwogen reacties kosten in het algemeen zoveel tijd en energie, dat veelvuldig reageren op dit soort uitlatingen het andere, belangrijkere werk zou bemlemmen.

Oost/West

5. Terwijl de onpartijdigheid van A.I. ook inzake Oost/West verhoudingen één van haar belangrijkste krachten is, wordt A.I. — door „links” en „rechts”! — juist op dat punt veelvuldig aangevallen. Geen enkele regering vindt het plezierig om door A.I. bekritiseerd te worden en de gebruikelijke reactie is dan ook om A.I. te identificeren met een politieke tegenstander.

v. d. L.'s bewering, dat A.I. van niet-communistische landen wel en van communistische landen niet een beoordeling van het politieke stelsel maakt, berust op een misverstand. A.I. maakt nooit een beoordeling van de politieke verhoudingen in een land. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken, dat v. d. L. maar zeer beperkt geïnformeerd is over de activiteiten van A.I. ten bate van gevangenen in communistisch geregeerde landen. Dat „A.I. inderdaad ook acties gevoerd heeft ten gunste van gevangenen in communistische landen”, zoals het artikel stelt, is wel heel erg zacht uitgedrukt.

De activiteiten van A.I. m.b.t. landen waar communistische partijen aan de macht zijn, zijn vele. Een groot percentage van geadopteerde gevangenen bevindt zich in die landen. Acties en publikaties in het meer recente verleden hadden betrekking op o.a. de U.S.S.R., Tsjechoslowakije, Oost-Duitsland, Polen, Noord-Korea, Zuid-Jemen, China en verschillende afrikaanse landen. Bovendien geeft A.I. een ondergronds blad uit, nl. De Kroniek van de Lopende Gebeurtenissen. Deze Kroniek komt uit Russische dissidentenkringen en geeft informatie over vervolgingen van politieke en religieuze „dissidenten” in de U.S.S.R.

6. In tegenstelling tot wat v. d. L. beweert, geeft A.I. geen beoorde-

ling van politieke stelsels. A.I. heeft ook geen voorkeuren op dit punt. A.I. probeert slechts een aantal internationaal geformuleerde en overeengekomen beschermde regels werkelijkheid te laten worden voor mensen. Ongeacht het politieke systeem in het land waar zij wonen. A.I. eist bovendien van haar leden dit te doen ongeacht de eigen visie op de politieke of godsdienstige overtuiging van de mensen, waarvoor men actief is.

7. De persconferentie van Solzjenitsyn, waarop deze de activiteiten van A.I. als eenzijdig en onbetrouwbaar zou hebben afgeschilderd, is ons onbekend. Het lijkt echter uiterst merkwaardig dat een man, waarvoor A.I. jarenlang opgekomen is en wiens 'vrijheid' wellicht voor een deel aan de activiteiten van A.I. te danken is, A.I. zou verwijten opzettelijk te weinig aan de mensenrechten in de U.S.S.R. te doen. We zeggen met name *opzettelijk*, want het is duidelijk dat A.I. niet genoeg aandacht aan de situatie in de Sovjet-Unie besteedt. Maar dat geldt voor vrijwel ieder land waar de mensenrechten geschonden worden. Dat heeft namelijk te maken met enerzijds toch altijd te weinig of te late informatie, anderzijds nog altijd te weinig geld, tijd en mensen die bereid zijn zich in te zetten.

Uit het voorafgaande moge duidelijk geworden zijn, dat A.I. geenszins tevreden is indien „de Sovjets hun gevangenen verbergen”. Indien Solzjenitsyn zulks beweerd heeft, is hij onvoldoende op de hoogte, hetgeen ieder, die daarvoor de moeite neemt zelf kan controleren.

(wordt vervolgd)

Wij zijn kortgeleden teruggekeerd van een rondreis langs de kindertehuizen in Kenia. Om de achtergrond van de kinderen beter te kunnen begrijpen hebben wij toen ook enkele families opgezocht, die een kind in een kindertehuis hadden geplaatst. Hun armoede maakte een diepe indruk op ons.

Vlakbij het kindertehuis in Ogada woonde een moeder van een van de daar opgenomen meisjes. Haar huis was een klein hutje en ze had nog acht kinderen thuis. De vader was vier jaar geleden gestorven. Het jongste kind was ca. 2 jaar. Het verhaal dat wij als verklaring kregen deed denken aan hetgeen in de Bijbel staat beschreven in Matth. 22, Marcus 12 en Lucas 20: de Sadduceeën komen naar de Here Jezus toe en zeiden:

„Meester, Mozes heeft ons voorgeschreven, indien iemands broeder getrouwd is en kinderloos sterft, dat dan zijn broeder de vrouw nemen moet en voor zijn broeder nakomelingschap verwekken.” U kent deze geschiedenis. In de Bijbel gaat het om een vrouw de kinderloos achter blijft. In Kenia gebeurt dit ook als er wel kinderen zijn als de man sterft. En de vrouw moet zich laten welgevalen dat de broer van haar man kinderen bij haar verwekt, maar er dan verder niet naar om kijkt. Deze vrouw leefde in grote armoede. Er zouden zeker meer kinderen uit dat gezin geholpen moeten worden, maar er was geen plaats meer in het kindertehuis.

In de buurt van het kindertehuis in Litein woonden een oude grootmoeder en grootvader van een van de meisjes uit het tehuis. Wij gingen daarheen, samen met dit meisje. Ze was vijf jaar, maar nog niet groter dan een kind van drie in Nederland. Toch was ze al flink bijgekomen in het kindertehuis. De moeder van het meisje is een prostitué, de vader was onbekend. De moeder was weggelopen, men wist niet waar ze was. Ze had vijf kinderen achtergelaten bij de grootouders. Deze woonden op een klein stukje land met twee hutjes er op. Eén voor de familie en één voor de geiten. Toen wij daar kwamen was er nog één van de kinderen thuis, een jongen van zeven jaar. De andere kinderen werkten ergens en kwamen pas 's avonds weer thuis. Deze jongen van zeven jaar was zwaar ondervoed. Wij vroegen de grootouders of wij hem mochten meenemen en terwijl wij daarover praatten stond de jongen er bij en hoorde alles. Hij bibberde van angst. Maar toen we hem mee namen liep hij gedwee mee aan de hand van zijn zusje. Een half uur na aankomst in het kindertehuis voelde hij zich daar al thuis. Hij had lekker gegeten, schone kleren aangekregen en hij was druk aan het spelen met de andere kinderen.

Wij hebben nog verschillende andere arme gezinnen opgezocht. Zij woonden in hutjes op het platteland of in krotten in de sloppenwijken. Wij zagen schrijnende armoede; de mensen kregen meestal niet meer dan een maaltijd per dag en dat nog niet eens altijd.

Het is dan ook geen wonder, dat je gelukkige en dankbare kinderen aantreft in de kindertehuizen. Wij waren blij met wat wij daar zagen. Er waren wel enkele kinderen die nog niet over hun ondervoeding heen waren, maar zij waren ook nog maar kortgeleden opgenomen.

Men heeft in Kenia nog een lange wachtlijst met kinderen, die geholpen moeten worden. Maar eerst hebben wij hulp nodig voor de kinderen die zijn opgenomen, maar die nog niet financieel zijn geadopteerd. Kinderen uit Kenia, maar ook uit India. Vooral uit dit laatstgenoemde land bereiken ons de gegevens van vele kinderen, die kortgeleden in een kinderte-

huis kwamen en die niet geweigerd konden worden.

We noemen een paar voorbeelden:

Jambulingam is vijf jaar oud. Zijn vader vermoordde zijn eigen zoon, een oudere broer van Jambulingam. De moeder stierf hierdoor van schrik. Nadat zijn vader naar de gevangenis was gebracht bleef dit kind onverzorgd achter.

Vijayalakshmi is een meisje van negen jaar. Ze werd opgenomen samen met twee broertjes, één van vier en één van tien jaar. De ouders waren vluchtelingen uit Sri Lanka. In het kamp waar ze werden heengestuurd werden beide ouders ziek en zij stierven. Er was een oom, die vroeg of ze in het kindertehuis konden worden opgenomen. Hij zelf was te arm om te kunnen helpen.

Murugan's ouders woonden in een sloppenwijk in Madras. Zij hadden lepra en zij moesten bedelen voor hun levensonderhoud. Zij zijn nu opgenomen in een ziekenhuis en hun beide kinderen zijn naar Bethel gegaan.

Wij hebben op het moment dat wij dit schrijven ca. 400 kinderen, die op „adoptie” wachten. Indien u ons niet helpt lopen wij vast.

U hebt ons echter nog nooit in de steek gelaten en daarom hopen wij ook nu weer op uw hulp. Voor f 55,- per maand kunt u een kind „adopteren”. Inlichtingen hierover krijgt u bij ons secretariaat.

„Gij kent de genade van onze Here Jezus Christus, dat Hij om uwentwil arm is geworden, terwijl Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede rijk zou worden... Laat dan ook, uit het oogpunt van billijkheid uw overvloed voor het ogenblik hun gebrek ten goede komen.” Dit schreef Paulus aan de Corinthiërs. Wij nemen dit graag over.

Stichting Redt Een Kind

Secretariaat:

Dr Guépinlaan 23, 4032 NH Ommen (Betuwe). Tel. 03443-2079 of b.g.g. 0449-1659. Postgiro: 1599333 t.n.v. Stichting Redt Een Kind te Zwolle. Bankrekening: Raiffeisenbank te Zwolle. rek.nr. 37.73.32.860.

Kledingadres:

Hortensiastr. 79, Zwolle. Tel. 05200-13884.

kerknieuws

Ds S. A. van der Veer — Ds S. A. van der Veer, emeritus-predikant van de kerk te Wapenveld en luchtmachtpredikant in lang verband te Den Haag heeft meegedeeld, dat hij om persoonlijke redenen is overgegaan naar de (syn.) gereformeerde kerken. Tot deze kerkengroep heeft hij ook behoord voordat hij in 1972 overkwam tot de gereformeerde

kerken (vrygemaakt buiten verband) en predikant werd in Hardinxveld-Giessendam.

CHR. Geref. KERKEN

Op de Theologische Hogeschooldag van de Chr. Geref. kerken, d.d. zaterdag 2 september j.l. te Apeldoorn deelde de rector, Prof. dr J. P. Versteeg mee, dat er momenteel meer studenten dan ooit, n.l. 70, de Hogeschool bezoeken. Tijdens de ochtendbijeenkomst bood een lid van het Comité Vrouwenactie bibliotheek Theologisch Hogeschool een cheque van 40.000 gulden aan voor de bibliotheek. Voor de inrichting van bibliotheek en studieruimten in de nieuwbouw gaf men nog eens een cheque van 50.000 gulden.

ADRESSEN

Het scribaat van de kerk te Wapenveld is gewijzigd: Het was: H. Nieuwenhof, Wildekampseweg 13, Wapenveld. Thans is het: J. Buter, Kanaaldijk 54, Wapenveld.

Het scribaat van de kerk te Nunspeet was: W. H. den Herder, Eekschillersweg 13, Nunspeet. Het is thans: J. Welmers, Sportlaan 20, 8084 VB 't Harde.

nieuws uit breder kring

Op zaterdag 16 september zal de Reformatorische Bijbelschool te Zeist een „open dag” houden ter opening van het nieuwe cursusjaar. Om 14.30 uur wordt het nieuwe schooljaar officieel geopend met een bijeenkomst in de kerk van de Nederlandse Protestanten Bond, Kerkweg 23 te Zeist. Daar zal onder andere het woord worden gevoerd door Drs A. Noordegraaf, lid van de Raad van Advies.

Vanaf 9.30 uur tot 17.30 uur wordt er een bazar gehouden in het schoolgebouw, Slotlaan 241, Zeist. De opbrengst is bestemd voor het bouwfonds van de Reformatorische Bijbelschool.

Dankbaar en blij berichten wij U de geboorte van ons dochttertje en zusje

Liefke Annette

(Linian)

Jan Dijkema
Annette Dijkema-Eijlander
Heleen

Ten Post, 12 september 1978
Rijksweg 175

De Gereformeerde Sociale Akademie "de Vijverberg" te Ede

uitgaande van de Stichting ter Bevordering van
Gereformeerd Sociaal Pedagogisch Onderwijs

zoekt voor haar nieuwe afdeling Opleiding
Inrichtingswerk, voor zo spoedig mogelijk,
een

docent inrichtingswerk of ortho-agoog

Kennis van en ruime ervaring in het inrichtingswerk zijn
beslist vereist.

Van de kandidaat wordt verwacht, dat hij of zij bereid is
een deel van de taak te besteden aan opzet en organisatie
van genoemde nieuwe afdeling.

Gegadigden moeten volledig kunnen instemmen met
Joel en grondslag van de akademie.

Nadere inlichtingen worden graag verstrekt door de
directie: drs. C. Verhoeff en ds. A. Romein, telefoon
(08380) 1.91.68.

Sollicitaties - zo spoedig mogelijk - te richten aan de
algemeen sekretaris van de stichting, de heer
W. Huizer, Postbus 9019, Dordrecht.

gereformeerde sociale akademie
de vijverberg te ede

Bij de aanvang van het derde studiejaar belegt het Bestuur van de **Stichting Nederlands Gereformeerd Seminarie** tezamen met de Samenwerkende Kerken, een **SAMENKOMST** op **vrijdag, 22 september a.s.**, 's avonds om half acht, in het kerkgebouw te **IJsselmuiden**, Burg. van Engelenweg 175.

Sprekers zullen zijn: Ds L. W. G. Blokhuis, voorzitter van het bestuur, Ds Joh. D. Janse, docent, Drs A. Keizer, lid van het bestuur en Ds K. H. de Groot, die zal voorgaan in gebed voor het werk van het Seminarie en voor allen die daarbij betrokken zijn.

Alle belangstellenden zijn hartelijk welkom.

★

PLAATS
UW FAMILIEBERICHTEN
IN DIT BLAD!

★

Redactieleden:

Ir. A. W. Biersteker;
Drs H. de Jong;
Mr. dr J. Meulink;
D. W. L. Milo;
Ds E. R. Postma
Drs W. G. Rietkerk

Adres van de Redactie:

Ds K. Muller,
Riouwstraat 59,
1521 SC Wormerveer
Tel. 075-282589

**Adres voor de rubriek
Kerknieuws:**

Ds O. Mooiweer,
Volksparksingel 45,
Enschede. Tel. 053-310259

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3, Zeist.
Tel. 03404-12452

Advertentieprijs:

35 ct per mm.
familieberichten
30 ct per mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Abonnementenadministratie:

Kon. Wilhelminalaan 38,
Leersum. Tel. 03434-4288

Abonnementsprijs:

f 39,— per jaar of f 20,—
per halfjaar.
Buitenland f 45,— p. jaar
of f 60,— per luchtpost.

Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 november

**WAAR EN HOEDANIG BEVINDEN
ZICH DE DODEN ?**

5e druk 1977

Uitgave:

„De waarheid der Schriften”, Rotterdam.

Tel. 010-652972. Giro 346974

Prijs f 4,90. Franco thuis.

Voor al uw

handels- en familiedrukwerk - boeken en folders

is uw adres

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”

Nooitgedacht 3 - Zeist

met grote zorg
zien wij de
wachtlíjst
groeien van
300 kinderen
in juni tot
400 kinderen nu!

100 kinderen werden
in die periode
door u geadopteerd

200 kinderen kwamen
er weer bij

wie adopteert
jambulingam?

of vijayalakshmi?
of murugan

bel onze
secretaresse nu!

03443-2079 b.g.g. 03449-1659

is f 55,— per maand voor u
een bezwaar, doe het dan samen met anderen

stichting

redt een kind

secretariaat: dr. guépinlaan 23 - 4032 nh ommeren (gld.)
postgiro: 1599333 t.n.v. stichting redt een kind te zwolle.
bank: raiffeisenbank - zwolle, rek.nr. 37.73.32.860.